

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการงดการบังคับคดีของเจ้าพนักงานบังคับคดี¹

จิระยุทธ ราชพงษ์²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการงดการบังคับคดีของเจ้าพนักงานบังคับคดี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมาย ประวัติความเป็นมา แนวคิดและทฤษฎีในเรื่องการงดการบังคับคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการงดการบังคับคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎีและปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการงดการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง การบังคับคดี ตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ส่วนที่ 8 เรื่อง การงดการบังคับคดี ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการบังคับคดี ของ เจ้าพนักงานบังคับคดี พ.ศ. 2522 และคำสั่งกรมบังคับคดีเกี่ยวกับการยึดอายัดทรัพย์สินว่าในปัจจุบัน ยังพบปัญหาในขั้นตอนการปฏิบัติของเจ้าพนักงานบังคับคดี เพื่อให้ได้ข้อสรุปและข้อเสนอแนะในการ แก้ไขเพิ่มเติมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ได้วิเคราะห์ ปัญหาการบังคับใช้บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ ความเข้าใจว่าการงดการบังคับคดีของเจ้าพนักงานบังคับคดีมีปัญหาในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งนับตั้งแต่สมัย สุโขทัยจนถึงสมัยอยุธยาได้มีการตรากฎหมายขึ้น โดยพระมหากษัตริย์มีบทบาทสำคัญในการบัญญัติ เรื่องการบังคับคดี โดยลักษณะของการบังคับคดีดังกล่าวเป็นวิธีกระทำการบังคับต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้แพ้ คดีทั้งสิ้น ไม่ได้มีการกำหนดให้ดำเนินการบังคับคดีด้วยวิธีการยึด อายัดทรัพย์สินของผู้แพ้คดีดังเช่นปัจจุบัน ซึ่งกรณีนี้อาจเนื่องมาจากเหตุที่สังคมไทยในสมัยนั้นเป็นระบบศักดินาพระมหากษัตริย์เป็นเจ้าของแผ่นดิน ในราชอาณาจักรทั้งหมด และจะทรงพระกรุณาประทานให้ราษฎรทำมาหากินหรือจะยกให้แก่ใครก็ย่อมได้ ถ้าหากคัดค้านก็จะถือว่าเป็นการขัดพระราชโองการ ซึ่งก็เป็นสิ่งที่เหมาะสมสำหรับชุมชนที่ไม่ใหญ่โตและมี โครงสร้างที่ไม่ซับซ้อน โดยต่อมาสมัยกรุงรัตน โกสินทร์ได้มีการใช้กฎหมายตราสามดวงเรื่อยมาจนเป็น พระราชบัญญัติกระบวนพิจารณาความแพ่ง ร.ศ. 115 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง ร.ศ. 127 โดยศาลจะมอบอำนาจให้เจ้าพนักงานในศาล หรือเรียกอีกชื่อว่าเสมียนศาล (ซึ่งคือ เจ้าพนักงานบังคับคดีใน

---

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการงดการบังคับคดีของเจ้าพนักงาน บังคับคดี โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทรัตน์ เตชะมา และคณะกรรมการสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรพรหม อินทร์มรรษย์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สลิล สิริพิทุร

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดขอนแก่น คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปัจจุบัน) ไปบังคับคดีแทนศาล โดยมีอำนาจยึดทรัพย์ของผู้แพ้และนำทรัพย์ออกขายทอดตลาด ต่อมาได้มีการยกฐานะกองบังคับคดีแพ่งและกองบังคับคดีล้มละลาย รวมจัดตั้งขึ้นเป็นกรมบังคับคดีอยู่ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม และได้ตราพระราชบัญญัติโอนกิจการบริหารงานบางส่วนของสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2517 โดยให้โอนอำนาจหน้าที่ของกองบังคับคดีแพ่งและกองบังคับคดีล้มละลายไปเป็นของกรมบังคับคดีจนถึงปัจจุบัน

การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นวิธีการเพื่อให้มีการปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล จะต้องกระทำโดยให้เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายกำหนดอำนาจและหน้าที่เอาไว้ ซึ่งก็คือ “เจ้าพนักงานบังคับคดี” โดยปัจจุบันก็คือเจ้าพนักงานที่สังกัดกรมบังคับคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 278 วรรคแรก ได้บัญญัติไว้ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจดำเนินการในฐานะเป็นเจ้าพนักงานศาล ในการดำเนินการบังคับคดีให้เป็นไปตามที่ศาลได้กำหนดไว้ในหมายบังคับคดี และตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการบังคับคดีของเจ้าพนักงานบังคับคดี พ.ศ. 2522 หมวดที่ 1 การบังคับคดี เจ้าพนักงานกรมบังคับคดีจะดำเนินการในฐานะเจ้าพนักงานบังคับคดีตามหมายบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลภายในเขตอำนาจของศาลที่ออกหมายบังคับคดี ทั้งนี้ ก็เพื่อให้การบังคับคดีเป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล หากศาลตัดสินให้ฝ่ายใดชนะคดีแล้วคู่ความฝ่ายที่แพ้คดีไม่ยอมปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาล จึงต้องมีการบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษา เพื่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์แห่งคำพิพากษา และเพื่อให้คำพิพากษาสามารถบังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจะก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยของสาธารณะ ซึ่งการดำเนินการบังคับคดีคู่ความฝ่ายที่ชนะไม่สามารถดำเนินการได้เอง ต้องกระทำโดยทางเจ้าพนักงานบังคับคดี สังกัดกรมบังคับคดี

ปัจจุบันในขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าพนักงานบังคับคดียังเกิดข้อขัดข้องในการบังคับคดีให้สำเร็จเสร็จสิ้นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล สาเหตุหนึ่งก็เนื่องมาจากอำนาจที่มีอยู่อย่างจำกัดของเจ้าพนักงานบังคับคดี ทำให้เกิดปัญหาในการบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาโดยเฉพาะในเรื่องของการงดการบังคับคดีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่มีอำนาจในการงดการบังคับคดีได้เองหากไม่มีกรณีตามที่กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและคำสั่งกรมบังคับคดีกำหนดไว้

จากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ จึงทำให้ผู้ศึกษาพบว่า ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการงดการบังคับคดีของเจ้าพนักงานบังคับคดีพบว่ามีปัญหา ดังนี้

ปัญหาประการแรก คือ ปัญหาเกี่ยวกับเงื่อนไขของการงดการบังคับคดี ภายหลังจากที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้ดำเนินการขอให้ศาลออกหมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี เพื่อให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจ

ดำเนินการยึด อายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว จำเลยยังสามารถขอเจรจาไกล่เกลี่ยกับเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้ โดยหากเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและจำเลยสามารถเจรจาตกลงเป็นที่ยุติกันได้และประสงค์จะงดการบังคับคดีไว้ก่อนภายในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและจำเลยที่ประสงค์จะของงดการบังคับคดีไว้ชั่วคราวก็ต้องทำเป็นคำร้องยื่นต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งอนุญาตให้งดการบังคับคดีไว้ชั่วคราวภายในระยะเวลาที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและจำเลยตกลงกันได้ไว้

แต่เนื่องจากการงดการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 289(3) เรื่อง การงดการบังคับคดีนั้นได้กำหนดเงื่อนไขเอาไว้ว่า การงดการบังคับคดีไว้ชั่วคราวเวลาที่กำหนดไว้หรือภายในเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งก็แต่โดยได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากลูกหนี้ตามคำพิพากษาและบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี และตามคำสั่งกรมบังคับคดีที่ 505/2560 เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดีในการงดและถอนการบังคับคดี ข้อที่ 3 ได้บัญญัติไว้ว่า “เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาประสงค์จะของงดการบังคับคดีก็ต้องนำส่งหนังสือแสดงความยินยอมของลูกหนี้ตามคำพิพากษาลงจนผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี” แต่เนื่องจากข้อเท็จจริงในหลาย ๆ คดีไม่สามารถนำส่งหนังสือความยินยอมของผู้มีส่วนได้เสียอื่นนอกจากจำเลยได้ ทั้งที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและจำเลยสามารถเจรจาไกล่เกลี่ยกันเป็นผลสำเร็จแล้ว และประสงค์จะของงดการบังคับคดีไว้ชั่วคราว เพียงแต่ติดตรงที่ว่าไม่ครบหลักเกณฑ์ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 289(3) และคำสั่งกรมบังคับคดีที่ 505/2560 ได้กำหนดเอาไว้ เจ้าพนักงานบังคับคดีจึงไม่สามารถงดการบังคับคดีเอาไว้ชั่วคราวตามประสงค์ของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและจำเลยได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานของเจ้าพนักงานบังคับคดี ในกรณีที่จะมีคำสั่งอนุญาตให้งดการบังคับคดีตามประสงค์ของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและจำเลย ทำให้เกิดปัญหาที่ว่าข้อเท็จจริงเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและจำเลยสามารถตกลงกันได้และประสงค์ที่จะงดการบังคับคดีไว้ชั่วคราวหนึ่งเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยได้ดำเนินการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา แต่เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่สามารถงดการบังคับคดีได้ เนื่องจากไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 289(3) และคำสั่งกรมบังคับคดีที่ 505/2560 กำหนดไว้

ปัญหาประการที่สอง คือ ปัญหาเกี่ยวกับการงดการบังคับคดีในกรณีขายปลอดการจำนอง ตามคำสั่งกรมบังคับคดีที่ 22/2566 เนื่องจากกรมบังคับคดีได้มีคำสั่งกรมบังคับคดีที่ 22/2566 เรื่อง การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการยึดทรัพย์ ได้บัญญัติไว้ว่า “ในกรณีที่ผู้รับจำนองไม่แถลงวิธีการขายและไม่แถลงภาระหนี้จำนองปัจจุบันต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในกำหนด ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าวโดยปลอดการจำนอง เมื่อขายทอดตลาดได้ให้กันเงินในส่วนบุริมสิทธิของผู้รับจำนองไว้เพื่อชำระ

หนี้จำนวนต่อไป” ซึ่งแต่เดิมหากเป็นกรณีที่ผู้รับจ้างไม่แถลงวิธีการขายและไม่แถลงภาระหนี้จำนวนปัจจุบันต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี ภายในกำหนด เจ้าพนักงานบังคับคดีจะทำการขายทอดตลาดโดยการจ้างองคิกไป และหากมีกรณีที่โจทก์และจำเลยแถลงของดการบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดีก็จะมีคำสั่งอนุญาตให้งดการบังคับคดีโดยไม่ต้องขอความยินยอมจากผู้รับจ้าง แต่เนื่องจากภายหลังที่กรมบังคับคดีได้มีคำสั่งกรมบังคับคดี ที่ 22/2566 เรื่อง การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการยึดทรัพย์ ซึ่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีถือปฏิบัติตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2566 ดังกล่าวเป็นต้นมา หากผู้รับจ้างไม่แถลงวิธีการขายและไม่แถลงภาระหนี้จำนวนปัจจุบันต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในกำหนด ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าวโดยปลอดการจ้างอง กรณีดังกล่าว ทำให้ผู้รับจ้างมีสถานะเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีทันที ทั้งที่ผู้รับจ้างยังไม่ได้แถลง โดยชัดแจ้งว่าผู้รับจ้างประสงค์จะขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขายทอดตลาดทรัพย์สินโดยปลอดการจ้างองแต่อย่างใด ซึ่งคำสั่งดังกล่าวผู้ศึกษาเห็นว่าส่งผลกระทบต่อการทำงานของการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานบังคับคดีในกรณีที่จะมีคำสั่งอนุญาตให้งดการบังคับคดีตามที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและจำเลยประสงค์จะของดการบังคับคดี ทั้งที่ข้อเท็จจริงเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและจำเลยสามารถเจรจากลงกันได้และประสงค์ที่จะงดการบังคับคดีไว้ชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง แต่เจ้าพนักงานบังคับคดีก็ไม่สามารถดำเนินการงดการบังคับคดีได้เนื่องจากจะต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้รับจ้างด้วย

ปัญหาประการสุดท้าย คือ ปัญหาเกี่ยวกับการงดการบังคับคดีในกรณีการอายัดสิทธิเรียกร้อง โดยภายหลังที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้ยื่นคำร้องขออายัดสิทธิเรียกร้องของจำเลยต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว หากเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและจำเลยเจรจากลงกันได้และประสงค์จะงดการอายัดสิทธิเรียกร้องไว้ก่อนภายในช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่ก็เกิดปัญหาในขั้นตอนการปฏิบัติในชั้นของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่จะสั่งอนุญาตให้งดการบังคับคดีตามประสงค์ของคู่ความ เนื่องจากคำสั่งกรมบังคับคดีที่ 502/2560 เรื่อง การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการอายัดทรัพย์สิน แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการอายัดทรัพย์สิน ข้อ 16 ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาประสงค์จะงดการบังคับคดีไว้ชั่วคราวเวลาที่กำหนดให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาปฏิบัติตาม มาตรา 289(3) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ทั้งนี้ บุคคลภายนอกผู้รับคำสั่งอายัดยังคงต้องส่งเงินมายังเจ้าพนักงานบังคับคดีต่อไป แต่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะระงับการจ่ายเงินตามอายัดให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไว้ภายในระยะเวลาที่ของดการบังคับคดีนั้น กรณีที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแถลงของดการบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง และประสงค์ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีหนังสือระงับการอายัดไว้ชั่วคราวไปยังบุคคลภายนอกผู้รับคำสั่งอายัดเพื่อมิให้ส่งเงินตามอายัด ถือว่าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษามีเจตนาที่จะถอนอายัด ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งในคำแถลงว่ากรณีเช่นนี้ถือว่าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษามีเจตนาที่จะ

ขอถอนการอายัดและให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาชำระค่าธรรมเนียมตามข้อ 11 ให้ครบถ้วนแล้วจึงจะดำเนินการให้ต่อไป” กรณีดังกล่าวตามวรรคหนึ่งก็จะเกิดปัญหาที่ว่าจำเลยยังคงถูกอายัดสิทธิเรียกร้องอยู่เนื่องจากบุคคลภายนอกผู้รับคำสั่งอายัดยังคงต้องส่งเงินอายัดมายังเจ้าพนักงานบังคับคดีต่อไป ไม่ได้เป็นการงดการบังคับคดีและงดการอายัดสิทธิเรียกร้องแต่อย่างใด และหากเป็นกรณีตามวรรคสอง หากเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาประสงค์จะให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีหนังสือระงับการอายัดไว้ชั่วคราวไปยังบุคคลภายนอกผู้รับคำสั่งอายัดเพื่อมิให้ส่งเงินตามอายัด จะถือว่าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษามีเจตนาที่จะถอนการอายัดสิทธิเรียกร้อง ทำให้เกิดปัญหาที่ว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่สามารถงดการบังคับคดีได้ตามประสงค์ของกลุ่มความได้อย่างแท้จริง แต่กรณีกลับเป็นการถอนการอายัดสิทธิเรียกร้องแทนการงดการบังคับคดี

จากที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการงดการบังคับคดีของเจ้าพนักงานบังคับคดี ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับเงื่อนไขของการงดการบังคับคดี

ผู้ศึกษาเห็นว่าปัญหาดังกล่าว สามารถแก้ไขได้โดยการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 289(3)

จากเดิมที่บัญญัติไว้ว่า “เมื่อเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้แจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีว่าตนตกลงงดการบังคับคดีไว้ชั่วคราวระยะเวลาที่กำหนดไว้หรือภายในเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากลูกหนี้ตามคำพิพากษาและบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี”

ผู้ศึกษาเห็นว่า ควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “เมื่อเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้แจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีว่าตนตกลงงดการบังคับคดีไว้ชั่วคราวระยะเวลาที่กำหนดไว้หรือภายในเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยอาจได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากลูกหนี้ตามคำพิพากษาและบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี”

และให้แก้ไขคำสั่งกรมบังคับคดีที่ 505/2560 เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดีในการงดและถอนการบังคับคดี

จากเดิมที่บัญญัติเอาไว้ว่า ข้อ 3. “ในกรณีเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาประสงค์จะของดการบังคับคดีจักต้องนำส่งหนังสือแสดงความยินยอมของลูกหนี้ตามคำพิพากษาลงจนผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อพิจารณาประกอบการของดการบังคับคดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีงดการบังคับคดีไว้ตามที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาแถลง” ผู้ศึกษาเห็นว่า ควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเป็น ข้อ 3. “ในกรณีเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาประสงค์จะของดการบังคับคดีจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 กรณีโจทก์นำส่งหนังสือแสดงความยินยอมของลูกหนี้ตามคำพิพากษาลงจนผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งอนุญาตให้งดการบังคับคดี หรือ

3.2 หากกรณีโจทก์ไม่นำส่งหนังสือความยินยอมของลูกหนี้ตามคำพิพากษาลงจกจนผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี และในสำนวนไม่ปรากฏว่าจำเลยหรือผู้มีส่วนได้เสียอื่นได้แถลงโดยชัดแจ้งว่าขอคัดค้านการงดการบังคับคดี พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้แถลงแต่เพียงฝ่ายเดียวต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีว่าตนประสงค์จะขอการบังคับคดีไว้ชั่วคราวระยะเวลาหนึ่งพร้อมแถลงยืนยันขอรับผิดชอบในความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น ก็ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีพิจารณาโดยอาศัยประโยชน์แห่งความยุติธรรมและคำนึงถึงผลของความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นพร้อมเสนอคำสั่งให้ผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดีพิจารณาอนุมัติ โดยจะพิจารณาสั่งอนุญาตให้งดการบังคับคดีไว้ชั่วคราว ทั้งนี้ จนกว่าจำเลยหรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียอื่นจะแถลงคัดค้านการงดการบังคับคดีตามที่โจทก์แถลงโดยชัดแจ้งต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี ก็ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีต่อไป”

ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า การแก้ไขทั้งสองกรณีดังกล่าวข้างต้นจะช่วยให้การงดการบังคับคดีสามารถดำเนินการได้ง่ายยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา และจำเลย ที่ตกลงปลงใจที่ประสงค์จะงดการบังคับคดีกันแล้ว เพียงแต่ติดที่เงื่อนไขตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และคำสั่งกรมบังคับคดี ที่ 505/2560 ที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์เอาไว้ ซึ่งจะต้องดำเนินการครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ ก็จะต้องให้จำเลยและผู้มีส่วนได้เสียยินยอมในการงดการบังคับคดีเสียก่อน เจ้าพนักงานบังคับคดีจึงจะสามารถงดการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 289(3) และตามคำสั่งกรมบังคับคดี ที่ 505/2560 ได้ ดังนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าหากมีการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวแล้วก็จะทำให้ลดขั้นตอนและเกิดผลดีต่อคู่ความที่ประสงค์จะงดการบังคับคดีไว้ก่อนได้

2. ปัญหาเกี่ยวกับการงดการบังคับคดีในกรณีขายปลอดการจำนอง ตามคำสั่งกรมบังคับคดีที่ 22/2566

ผู้ศึกษาเห็นว่าปัญหากรณีดังกล่าวสามารถแก้ไขได้โดยการแก้ไข คำสั่งกรมบังคับคดี ที่ 22/2566 เรื่อง การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการยึดทรัพย์ จากเดิมที่บัญญัติไว้ว่า

“ข้อ 1. ให้ยกเลิกความในข้อ 4.3 วรรคสอง ในคำสั่งกรมบังคับคดีที่ 501/2560 ลงวันที่ 1 กันยายน 2560 เรื่อง การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการยึดทรัพย์ ขับไล่ รื้อถอน และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

ในกรณีที่ผู้รับจำนองไม่แถลงวิธีการขายและไม่แถลงภาระหนี้จำนองปัจจุบันต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในกำหนด ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าวโดยปลอดการจำนองเมื่อขายทอดตลาดได้ให้เงินในส่วนบูรณสิทธิของผู้รับจำนองไว้ เพื่อชำระหนี้จำนองต่อไป”

ผู้ศึกษาเห็นว่าควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งดังกล่าวเป็น

“ข้อ 1. ให้ยกเลิกความในข้อ 4.3 วรรคสอง ในคำสั่งกรมบังคับคดีที่ 501/2560 ลงวันที่ 1 กันยายน 2560 เรื่อง การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการยึดทรัพย์ ขับไล่ รื้อถอน และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

ในกรณีที่ผู้รับจำนองไม่แถลงวิธีการขายและไม่แถลงภาระหนี้จำนองปัจจุบันต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในกำหนด ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าวโดยปลอดการจำนอง

แต่หากมีกรณีที่คู่ความประสงค์ของการบังคับคดีไว้ชั่วคราว และผู้รับจำนองยังไม่ได้แถลงโดยชัดแจ้งต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีว่าประสงค์จะขอให้ขายโดยปลอดการจำนอง ให้ถือว่าผู้รับจำนองไม่คัดค้านการงดการบังคับคดีนั้น และเมื่อขายทอดตลาดได้ให้เงินในส่วนบุริมสิทธิของผู้รับจำนองไว้ เพื่อชำระหนี้จำนองต่อไป”

ผู้ศึกษาเห็นว่า หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งกรมบังคับคดี ที่ 22/2566 เรื่อง การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการยึดทรัพย์ดังกล่าว ก็จะเป็นประโยชน์ต่อคู่ความที่จะสามารถงดการบังคับคดีได้โดยไม่ติดขัดที่ความประสงค์ของผู้รับจำนอง ทั้งที่ผู้รับจำนองก็ยังไม่ได้เข้ามาในสำนวนคดีและไม่ได้แถลงโดยชัดแจ้งว่าประสงค์จะให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขายทอดตลาดโดยปลอดการจำนอง

และให้แก้ไข แนวปฏิบัติงานเกี่ยวกับการยึดทรัพย์ ตามคำสั่งกรมบังคับคดี ที่ 22/2566 จากเดิมที่บัญญัติไว้ว่า ข้อ 5. สำนวนที่เจ้าพนักงานบังคับคดีประกาศขายทอดตลาดโดยปลอดการจำนอง

กรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะงดการบังคับคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 289(3) จะได้อ้างได้ว่าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแจ้งเป็นหนังสือต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีว่าตนตกลงงดการบังคับคดีไว้ชั่วคราวระยะเวลาที่กำหนด โดยได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากลูกหนี้ตามคำพิพากษาและบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีซึ่งรวมถึงผู้รับจำนองในฐานะเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีด้วย

ผู้ศึกษาเห็นว่า ควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเป็น ข้อ 5. สำนวนที่เจ้าพนักงานบังคับคดีประกาศขายทอดตลาดโดยปลอดการจำนอง

กรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะงดการบังคับคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 289(3) จะได้อ้างได้ว่าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแจ้งเป็นหนังสือต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีว่าตนตกลงงดการบังคับคดีไว้ชั่วคราวระยะเวลาที่กำหนด โดยได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากลูกหนี้ตามคำพิพากษาและบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี โดยให้ตัดข้อความส่วนที่ว่า ซึ่งรวมถึงผู้รับจำนองในฐานะเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีด้วยนั้นออกไป

ผู้ศึกษาเห็นว่า การแก้ไขเพิ่มเติมนั้นก็เพื่อจะแก้ไขให้ตรงกับความประสงค์ของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและจำเลยหรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในคดีที่ประสงค์จะงดการบังคับคดี และการแก้ไขกรณีดังกล่าวไม่กระทบกระทั่งถึงบุริมสิทธิของผู้รับจำนอง ซึ่งหากแม้ผู้รับจำนองประสงค์จะคัดค้านการงดการบังคับคดีหรือประสงค์จะบังคับจำนองโดยขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขายทอดตลาดทรัพย์โดยปลอดการจำนองก็ตามก็ยังสามารถแถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีในภายหลังได้ โดยเจ้าพนักงานบังคับคดีก็จะทำการขายทอดตลาดโดยปลอดการจำนองตามประสงค์ของผู้รับจำนอง และเมื่อขายทอดตลาดได้แล้วเจ้าพนักงานบังคับคดีก็จะจัดทำบัญชีรับ-จ่ายเงิน ให้ผู้รับจำนองซึ่งเป็นเจ้าหนี้บุริมสิทธิต่อไป

3. ปัญหาเกี่ยวกับการงดการบังคับคดีในกรณีการอายัดสิทธิเรียกร้อง

ผู้ศึกษาเห็นว่าปัญหากรณีการอายัดสิทธิเรียกร้องที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาและจำเลยประสงค์ที่จะงดการบังคับคดีและงดการอายัดสิทธิเรียกร้องไว้ชั่วคราวในกรณีนี้ สามารถแก้ไขให้งดการอายัดสิทธิเรียกร้องดังกล่าวได้โดยการแก้ไข คำสั่งกรมบังคับคดี ที่ 502/2560 เรื่อง การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการอายัดทรัพย์สิน แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการอายัดทรัพย์สิน ข้อ 16 จากเดิมที่บัญญัติไว้ว่า

“ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาประสงค์ที่จะงดการบังคับคดีไว้ชั่วคราวระยะเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาปฏิบัติตามมาตรา 289(3) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ทั้งนี้ บุคคลภายนอกผู้รับคำสั่งอายัดยังคงต้องส่งเงินตามอายัดมายังเจ้าพนักงานบังคับคดีต่อไป แต่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะระงับการจ่ายเงินตามอายัดให้แก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาไว้ภายในระยะเวลา ที่ของดการบังคับคดีนั้น

กรณีที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาแถลงของดการบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง และประสงค์ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีหนังสือระงับการอายัดไว้ชั่วคราวไปยังบุคคลภายนอกผู้รับคำสั่งอายัดเพื่อมิให้ส่งเงินตามอายัดถือว่าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษามีเจตนาที่จะขอถอนอายัด ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งในคำแถลงว่ากรณีเช่นนี้ถือว่าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษามีเจตนาที่จะขอถอนการอายัดและให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาชำระค่าธรรมเนียมตามข้อ 11 ให้ครบถ้วนแล้ว จึงจะดำเนินการให้ต่อไป”

ผู้ศึกษาเห็นว่าควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเป็น

“ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาประสงค์ที่จะงดการบังคับคดีไว้ชั่วคราวระยะเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาปฏิบัติตามมาตรา 289(3) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ทั้งนี้ บุคคลภายนอกผู้รับคำสั่งอายัดต้องระงับการส่งเงินตามอายัดมายังเจ้าพนักงานบังคับคดีไว้ก่อนชั่วคราวภายในระยะเวลาที่ของดการบังคับคดีนั้น” โดยในส่วนของวรรคสองนั้นผู้ศึกษาเห็นว่าให้ยกเลิก

ผู้ศึกษาเห็นว่า การแก้ไขเพิ่มเติมนั้นก็เพื่อจะแก้ไขให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาและจำเลยที่ประสงค์จะงดการบังคับคดีและงดการอายัดสิทธิเรียกร้องไว้ชั่วคราวเท่านั้น มิได้ประสงค์ที่จะถอนการอายัดสิทธิเรียกร้องแต่อย่างใด

เอกสารอ้างอิง

กรมบังคับคดี. โครงการพัฒนาการบังคับคดีแพ่ง กรณีศึกษาเฉพาะการขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 309 ทวิ. กรุงเทพมหานคร: กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม, 2550.

จักรปาณีศรีศิวสุทธี. หลวง. กฎหมายล้มละลาย. คำสอนชั้นปริญญาตรี. พระนคร: มหาวิทยาลัยวิชา
 ธรรมศาสตร์และการเมือง, 2478.

จินดารมย์. พระยา. พระธรรมนูญศาลยุติธรรมกับพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง ร.ศ. 127. พระ
 นคร: โรงพิมพ์พิศาลบรรณินดี, 2461.

คาราพร ติระวัฒน์. เอกสารคำสอนวิชาการฐานกฎหมายแห่งและพาณิชย์. กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.

รองพล เจริญพันธุ์. นิติปรัชญา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2530.

ราชบัณฑิตยสภา. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร:
 สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2539.

ศันนัทกรณ์ โสคติพันธุ์. คำอธิบายนิติกรรม-สัญญา. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน,
 2554.

สุทศศักดิ์ ไกรสรสุชาสินี. ความรับผิดชอบของรัฐกิจต่อสังคม. สมุทรสาคร: สำนักพิมพ์แปลนพรีนติ้ง,
 2556.

เสนีย์ ปราโมช. ม.ร.ว. กฎหมายสมัยอยุธยา. พระนคร: โรงพิมพ์ท่าพระจันทร์, 2511.

แสวง บุญเฉลิมวิภาส. ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา,
 2543.